Oficiele Administrațiunei
Tipografia:
Brașovu, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22
Inserate mai primesc în Viena la Rudolfu Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), apoi Schalek, Louis Gerendi M. Dukes, A. Oppelik, J. Bornberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Ign. von Moses Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube: în Hamburg: A. Steiner
Prețulu inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariffă și învoială. Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

Ieșe trei ori a se în fiă-care di.
Abonamente pentru Austr.-Ungaria: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate: Pe unŭ anŭ 40 franci, pe sése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumără la tóte oficiele poștale din intru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ: la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti inainte

Nr. 152. Brașovŭ, Mercurĭ 10 (22) Iulie. 1891.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu **1 Iulie 1891** stilŭ vechiu s'a deschisŭ **nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toți amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentuluiĭ

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe sése luni 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe sése luni 20 franci, pe unŭ anŭ 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe sése luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anŭ 8 franci, pe sése luni 4 franci.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou vă binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".

Brașovŭ, 9 Iulie v.

Scimŭ, câtŭ de mare a fostŭ iritațiunea, ce a produs'o în sinulŭ opositionalilorŭ din dieta ungară vestea despre schimbările de fișpanŭ din Ardealŭ și despre demisionarea lui Banffy și a lui Bethlen Gabor.

Opositiunea maghiară, ca tóte opositiunile din diua de adĭ, se folosesce, firesce, de orĭ ce ocasiune spre a lovi în guvernŭ, micșorându-i și condamnându-i faptele înaintea „opiniunei publice", din punctŭ de vedere naționalŭ.

Și cine formézā în Ungaria „opiniunea publică militantă"? Numai și numai Maghiarii, diaristica lorŭ și societatea lorŭ, care dă tonulŭ. Inaintea acestei „opiniunĭ publice" nu este destulŭ de a susține, că guvernulŭ nu procede destulŭ de bine intr'o cestiune séu alta, ci pentru a lŭ discredita, trebue sĕ fiă trasă la îndoiélă, înainte de tóte, puritatea simțului sĕu șovinistŭ naționalŭ.

De aceea opositionalii maghiarĭ și mai alesŭ cei din partida Kosuthistă nu lasă sĕ trécă nicĭ o ocasiune, ce li-se oferă, de a înfățișa ministeriulŭ Szapary ca slugă plecată a celorŭ din Viena, ca neaptŭ de a puté stăpâni cu destulă energiă și prevedere naționalitățile nemaghiare din țéră în interesulŭ maghiarismului și alŭ aspirațiunilorŭ sale șoviniste ș. a.

In timpulŭ din urmă li-a venitŭ în ajutorŭ opositionalilorŭ și paraponisitulŭ fișpanŭ demisionatŭ, Bethlen Gabor, care fiindŭ alesŭ la Bălăușerĭ ca deputatŭ, — scimŭ în ce împrejurărĭ pĕcătóse, — s'a folositŭ de positiunea sa în dietă ca sĕ-și verse foculŭ și nĕcazulŭ în contra ministrului Szapary, care l'a silitŭ sĕ se retragă.

Bethlen Gabor s'a folositŭ de ocasiune, ca sĕ-și facă puținŭ nimbŭ între șoviniștĭ și a atăcatŭ în dietă politica de naționalitate a guvernului, înfățișândŭ lucrulŭ astfeliu, ca și când demisionarea sa ar fi fostŭ pricinuită numai de politica conciliantă, ce a înaugurat'o domnulŭ Szapary față de Sașii din Ardealŭ.

In urma acésta foile subvencționate de d-lŭ Szapary au primitŭ poruncă sĕ sară în ajutorulŭ lui și sĕ spele puțintelŭ pe pretențiosulŭ pașă de odinióră.

Situațiune fórte delicată pentru o fóiă oficiósă! Cum se póte sĕ-lŭ combată pe Bethlen Gabor fără a atăca politica lui de naționalitate și cum sĕ atace acéstă politică șovinistă fără a spune, că într'o privință séu alta ea nu este bună și corĕspundĕtóre.

Intr'o asemenea penibilă situațiune s'au aflatŭ și oficioșii dela „Kolozsvár". Ei trebuiau sĕ combată pe Bethlen Gabor, ce sĕ facă dér? Au fostŭ siliți sĕ declare, că politica sa de naționalitate e rea, pentru-că e condusă de ură în contra naționalităților din Ardealŭ. Fostulŭ fișpanŭ crede, că acestea l'au scosŭ din postulŭ sĕu de pașă. Dér nu e așa, alte suntŭ causele. Politica de ură a contelui însĕ póte sĕ aibă urmărĭ rele, mai alesŭ, că elŭ a câștigatŭ pentru ea pe câțĭ va inșĭ.

„După acéstă politică a lui „Bethlen Gabor, — dice „Kolozs-„vár", (în Nr. 155 a. c.) Transil-„vania n'ar consta decâtŭ din stă-„pânitorĭ și stăpânițĭ, naționalita-„tea stăpânitóre și domnitóre ar „fi Maghiarii și stăpânții ar fi Sa-„șii și Valahii. Fiii națiunei ma-„ghiare stăpânescŭ pe fiiĭ Sașilorŭ „și Românilorŭ! Maghiarii s'ar bu-„cura de tóte drepturile, Sașii și „Valahii ar purta tóte sarcinile... „după acésta politică Valahii și „Sașii ar trebui sĕ fiă strînșŭ des „părțiți de Maghiarĭ, ca nu cumva „sĕ se amestece cu ei, ca nu cum-„va sĕ se întêmple o contopire. „Unŭ oficiu, Sasulŭ și Valahulŭ nu „póte căpĕta aicĭ, ar trebui sĕ-i „declarămŭ prin lege ca necapabilĭ „pentru postulŭ de fișpanŭ „ca sĕ „nu se pótă ivi nicĭ măcarŭ casulu, „ca unŭ Sasŭ ruginitŭ (bakszász) „sĕ pótă scóte pe unŭ Bethlen Gá-„bor din postulŭ sĕu de fișpanŭ".

„Minunate ar fi stările aceste!" esclamă „Kolozsvár", vrêndŭ sĕ simuleze pe nevinovatulŭ.

Aceste stărĭ însĕ nu suntŭ numai unŭ idealŭ alŭ contelui Bethlen Gábor, ci suntŭ în adevĕrŭ stările reale de astădĭ. Maghiarulŭ în adevĕrŭ este astădĭ stăpânitorulŭ privilegiatŭ, și oficiosulŭ dela fóia din Clușiu jócă unŭ rolŭ fórte tristŭ, décă își închipuesce, că póte sĕ restórne politica de ură a contelui Bethlen Gabor prin aceea, că ia în apĕrare principiulŭ egalității dintre cetățeanŭ și cetățeanŭ. Acestŭ principiu este de multŭ recunoscutŭ în lumea civilisată, de care pretindemŭ a ne ține și noi, și totușĭ acéstă lume încă și astădĭ nu se compune decâtŭ din stăpânitorĭ și stăpânițĭ.

Deosebirea este numai, că unii stăpânescŭ cu ura, ér ceilalțĭ cu cultura, mintea și dibăcia lorŭ, ér cei dela „Kolozsvar" de sigurŭ că nu se potŭ numĕra între cei din urmă.

CRONICA POLITICĂ

— 9 (21) Iulie.

— Din incidentutŭ vorbirei din Londra despre pace a **împĕratului Wilhelm**, diarulŭ radicalŭ „Dnewik List" dice, că pacea europeană numai atuncĭ va fi asigurată, décă Germania va ceda Alsația Lotaringia, Schleswig-Holstein și a treia parte din Polonia, ér Austro-Ungaria, teritoriile sêrbescĭ în Bosnia și Herțegovina, Dalmația și Voivodina, precum și Trientulŭ, Triest, Polonia ruséscă, Galiția, precum și Transilvania românéscă.

— Presența **escadrei francese în Stokholm** a stîrnitŭ din nou vechile simpatii ale Svediei pentru Francia. La ospĕțulŭ datŭ în onórea óspețilorŭ francesĭ, ridică regele Oscar, douĕ toaste, dintre carĭ celŭ ridicatŭ în sănĕtatea marinei francese e o viuă dovadă, că prin vinele sale curge sânge francesŭ. Regele îș lăudă originea sa francesă și amiciția sa cu admiralii francesĭ și esprimă marea sa admirațiune pentru marina francesă. Și în Hasselbecken, unde autoritățile civile și militare svediene aranjară o serbare în onórea óspețilorŭ francesĭ, a domnitŭ mare entusiasmŭ. Fostulŭ ministru de finance actualulŭ guvernatorŭ din Stokholm, baronulŭ *Tamm* toastă pentru republica francesă și dise între altele, că deja scirea despre sosirea escadrei francese în Svedia a fostŭ primită cu mare entusiasmŭ, și că bucuria poporațiunei, a crescutŭ mai tare cu câtŭ se apropiă

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

(13)

Inimĭ de aurŭ.

Romanŭ, de I. *Edhor*. Tradusŭ de **Julia**.

Plânsete și suspine loviră auduluĭ lui Aldenhofen, când acesta deschise ușa locuinții lui Dölling. Pe sofă zăcea miculŭ Evald cu o espresiune liniștită asemenea unui îngerŭ adormitŭ. In mâna dreaptă încă ținea strînsŭ mingea de gumi, ce i o dete Eva în dup'amédă aceea. Inima lui numai de vr-o câteva orĭ a mai palpitatŭ după beutura înveninată. La capulŭ lui stetea Irina cu fața desperată. Lipsită da puterea cugetării, privia ea spre contesa, ce părea ca nebună și era îngenunchiată lângă cadavrulŭ copilului sĕu implorândŭ ajutorulŭ ceriului. Aldenhofen pășise spre elŭ și-lŭ privea tristŭ.

— „Lothar!" dise contesa prindendu-i brațulŭ. „Vii d-ta, ca sĕ te bucurĭ cum se nimicescŭ tóte speranțele mele?"

„Dómnă contesă, numai durerea nemărginită răpesce din gura omului asemenea cuvinte neescusabile," replică Aldenhofen cu demnitate. „Nu spre a mĕ bucura am venitŭ aicĭ, ci spre a lua parte la durerea d-vóstră!"

— „Sunt acuma destulŭ de umilită. Am suferitŭ de ajunsŭ?" dise Carmen în tonŭ batjocuritorŭ. „Avé vei celŭ puținŭ acuma compătimire față de necredinciósa d-tale mirésa de odinióră, care a trebuitŭ sĕ-și dea sângele inimei numai ca sĕ stea pocăită înaintea d tale?"

— „Eu nu te înțelegŭ, contesă. Poftescĭ d ta, ca eu în presența acestorŭ persóne, se repetŭ aceea, ce pentru ambe părțĭ ar fi durerosŭ?... N'a fostŭ de lipsă mórtea acestui micŭ nevinovatŭ, ca sĕ te pocăercĭ pentru mine". O privire nedescriptibilă se vedea în ochii lui Aldenhofen. „Și ucigașulŭ acestui copilŭ?" întrebă elŭ cu deosebită energiă.

In momentulŭ acesta se deschise ușa și pe pragŭ apărŭ Kurt de Helda, palidŭ ca mórtea și cu ochii strînșĭ.

— „Elŭ e — elŭ e ucigașulŭ!" strigà Carmen aruncându-se spre fratele ei și cu o furiă totŭ mai vehementă îlŭ apucà de peptŭ. „Spune nu tu eștĭ ucigașulŭ? Mărturisesce! Negarea nu-țĭ va ajuta nimicŭ, căcĭ tu singurŭ eștĭ care ai luatŭ parte la mórtea fiului meu! Tu i-ai ruinatŭ viéța numai pentru ca sĕ devii în posesiunea averei."

— „Da, eu sunt făptuitorulŭ!" replică Helda, ca lipsitŭ de consciință. Elŭ părea a fi înțelesŭ numai cuvintele din urmă."

Mărturisirea acésta făcŭ o impresiune deprimătóre asupra Contesei.

— „Tu, tu!" sberà ea, care părea preschimbată într'unŭ demonŭ și ca o furiă stetea înaintea asesorului, care, fără a o mai asculta își luà locŭ pe unŭ scaunŭ. Elŭ își prinse capulŭ cu ambele mânĭ, ca și când i-ar fi prea greu.

— „Așa dérā totușĭ tu ai comisŭ fapta într'o poftă ușurateca! Nenorocitule, spune, cum ai venitŭ la acéstă ideia ticălósă?"

Helda se părea, că-și adună cu violență cugetele și apoi aruncândŭ o privire ageră asupra lui Aldenhofen, fŭ de-odată cuprinsŭ de-o adêncă surprindere.

— „Pentru-ce eștĭ aicĭ?" întrebà elŭ cu vocea înecată în timpŭ ce privirea lui rătăcia departe, ca și cândŭ ar fi voitŭ sĕ mai caute pe cineva. De-odată se scólà apoi în susŭ strigândŭ:

— „Evald! Ce-i cu elŭ. E mortŭ? O, e mortŭ!..." Sunetulŭ vocei lui răgușite și fără accentŭ părea, că nu se mai sfârșesce. Merse clătinându-se până lângă cadavru și plecându-se spre elŭ, dise linŭ: „Ce ți-s'a întêmplatŭ ție, micule îngerașŭ de zacĭ aicĭ?!" Cum s'a întêmplatŭ acésta? — întreba pe inspectorŭ.

— „Tu eștĭ ucigașulŭ lui! Ce mai întrebĭ, după ce ai mărturisit'o însu-țĭ?" strigà contesa Carmen.

Helda privì cu ochĭ marĭ asupra ei, fără sĕ o înțelégă.

— „De ce bólă a muritŭ?" întrebà elŭ mai departe pe inspectorŭ.

— „A fostŭ otrăvitŭ; așa mi-s'a spusŭ."

— „Otrăvitŭ!" O neîncredere vĕdită se tipărì pe fața lui. „Cine a avutŭ otravă și cine ura pe miculŭ băiatŭ?"

— „Tu și éră tu!" replică contesa cu voce statornică. „Tu eștĭ ucigașulŭ lui — eu o voiu dovedi-o."

Asesorulŭ făcŭ din umerĭ indiferentŭ și fără frică. Amenințarea nu părea că are efectŭ asupra lui.

Intr'aceea o mână atinse brațulŭ lui Aldenhofen și atuncĭ audì vocea medicului care-i șoptì încetŭ: „O femeiă în agonia morții sale doresce sĕ vorbéscă cu d-ta. Voescĭ sĕ mergĭ în odaia cealaltă?"

Dênsulŭ îi urmà mișcatŭ, și curêndŭ ajunseră la patulŭ, unde Eva trăgea de mórte. Bĕtrânulŭ forestierŭ se topia de durere lângă copila care acum sĕ despăr-

ḑiua sosirei. Acum, după ce doriţii óspeţi suntŭ de faţă, le ḑise acestora: „In numele tuturorŭ acelora, a cărorŭ inimă tremură de bucuriă la auḑulŭ cuvêntului „*La France*“, fiţi bineveniţi!“

In 23 Iulie va sosi *escadra francesă* în Kronstadt. Din incidentulŭ acesta publică ḑiarulŭ „Kronstadtsky Vjestnik“ unŭ ordinŭ de ḑi alŭ admiralului generalŭ alŭ flotei rusescĭ, marele duce Alexis, în urma căruia întréga escadră din marea ostică va avé sĕ întîmpine într'unŭ modŭ solemnŭ escadra francesă.

SCIRILE ḐILEI.

— 9 (21 Iulie.)

Cuvêntulŭ „magyar“. La articululŭ de fondŭ de erĭ alŭ fóiei nóstre, în care vorbimŭ despre rĕspunsulŭ studenţilorŭ maghiarĭ, s'a strecuratŭ o eróre conturbătóre de sensŭ, eliminându-se dintr'unŭ pasagiu unŭ rêndŭ întregŭ. Acestŭ pasagiu (colóna 3. pag. 1) este a se ceti astfeliu:

„Căcĭ nu trebue sĕ uitămŭ, că cuvêntulŭ „magyar“ în limba maghiară *are înainte de tóte înţelesŭ geneticŭ şi că în acéstă limbă nu esistă ca şi în celelalte limbĭ douĕ cuvinte deosebite pentru cele douĕ înţelesurĭ*: unulŭ geograficŭ politicŭ, ér celalaltŭ geneticŭ, cum este la Germanĭ „ungarisch“ şi „magyarisch“, la Francesĭ „hongrois“ şi „magyar“ şi cum deosebimŭ şi noi Românii poporaţiunea „ungară“, adecă a Ungariei fără deosebire de naţionalitatea genetică „maghiară“.

Tot-odată rectificămŭ greşala, ce s'a strecuratŭ pe aceeaşĭ colónă mai josŭ în iuţélă, ḑicêndu-se: „duşmanii limbei şi culturei *ungurescĭ*“, în locŭ de a se ḑice „duşmanii limbei şi culturei *românescĭ*.“

***

Donaţiunĭ. Cetimŭ în „Transilvania“, organulŭ Asociaţiunei transilvane: „Dlŭ Parteniu Cosma, directorulŭ institutului „Albina“ şi membru alŭ comitetului, prin hârtia dto 11 Iuniu a. c., vestesce comitetului, că d-lŭ *Dr. Aurelŭ Manŭ*, notarŭ publicŭ reg. în Oraviţa, care a petrecutŭ în Sibiiu mai multe ḑile şi a cercetatŭ între altele şi şcóla Asociaţiunei, satisfăcutŭ de cele ce le-a vĕḑutŭ la acestŭ institutŭ, s'a oferitŭ a contribui, până când va fi în viaţă, *pe fiăcare anŭ cu suma de 200 fl. v. a. la susţinerea şcólei*, care sumă până când va cere trebuinţa, sĕ se distribue ca ajutóre de 50, 100 séu 200 fl. v. a. între eleve internate de părinţĭ mai lipsiţĭ séu cu familiă mai numĕróşă, ér când astfelŭ de ajutóre nu vorŭ mai fi necesare, suma donată sĕ se întrebuinţeze spre alte scopurĭ ale şcólei; donatorulŭ nu-şĭ reservă nicĭ unŭ dreptŭ; banii vorŭ întra la cassa Asociaţiunii în fiă-care anŭ deodată înainte de 1 Septemvre. Ce privesce întrebuinţarea sumei, comitetulŭ va ţiné contŭ de dorinţa, esprimată de donatorŭ şi va ajutora din ea deocamdată eleve interniste de părinţĭ mai lipsiţĭ“. — De asemenea 'i s'a raportatŭ comitetului, că fericitulŭ *Ladislau Vajda*, fostŭ secretarŭ ministerialŭ în pensiune, în testamentulŭ sĕu din 7 Ianuarie c. a lăsatŭ Asociaţiunei transilvane, în favorulŭ fondului şcólei ei de fete, suma de 200 fl. cu dorinţa, ca şi dênsulŭ sĕ fiă socotitŭ între membrii fundatorĭ ai acestei reuniunĭ.

***

Ţinerea în secretŭ a planurilorŭ mersului trenurilorŭ în timpŭ de rĕsboiu. Direcţiunea căilorŭ fer. reg. ung. — după cum se anunţă din Budapesta — a ordonatŭ, ca toţĭ funcţionarii, practicanţii, funcţionarii subalternĭ, diurniştii şi servitorii, suntŭ îndatoraţĭ, ca pe lângă jurămêntulŭ de oficiu, sĕ mai depună încă unŭ jurămêntŭ privitorŭ la ţinerea în secretŭ a planurilorŭ mersurilorŭ căilorŭ ferate în timpŭ de rĕsboiu. Acestŭ jurămêntŭ l'a depusŭ totŭ personalulŭ în ḑiua de 15 Iulie n. c., respective au subscrisŭ reversulŭ, ce cuprinde textulŭ jurămêntului. De aicĭ înainte toţĭ funcţionarii, carĭ vorŭ intra în serviciulŭ căilorŭ ferate, vorŭ avé sĕ depună şi acestŭ jurămêntŭ pe lângă jurămêntulŭ de oficiu.

***

Unŭ procurorŭ dispărutŭ. Procurorulŭ reg. din Cluşiu, Anton Csejtey, a înebunitŭ fără de veste în călĕtoria sa oficióşă dela Braşovŭ la Cluşiu. Incă dela Braşovŭ se observà, că presenta semne de nebuniă, de aceea 'i dederă unŭ tovarăşŭ de drumŭ. Ajungêndŭ trenulŭ în staţiunea *Cucerdea*, Csejtey, după cum spune „Magyar Hirlap“ a săritŭ josŭ din vagonŭ şi a dispărutŭ în întunerecŭlŭ nopţii. Până la plecarea trenului nu a pututŭ fi găsitŭ.

***

O propunere în causa salarisării învĕţătorilorŭ. Cu ocasiunea ultimei adunărĭ gener. a reunniunei învĕţăt. rom. cat. din diecesa Albei-regale, canoniculŭ Carol Huszár, ca inspectorŭ generalŭ de şcóle confes., a propusŭ, ca Reuniunea sĕ petiţioneze la ministeriu pentru a se lua mĕsurĭ de lipsă, ca învĕţătorii sĕ nu-şĭ mai primésscă salarele lorŭ de la poporŭ prin repartiţiune, ci sĕ şi-le primésscă de-a dreptulŭ dela oficiile inspectoratelorŭ de dare, ér acestea se incaseze repartiţiunile dela poporŭ deodată cu darea. Propunerea a fostŭ primită unanimŭ din partea reuniunei şi se ḑice, că ministrulŭ ungurescŭ de culte şi instrucţiune consimte cu ideia acésta încă de mult, dér n'a cutezat sĕ păşéscă cu ea pe faţă de témă, că *confesiunile nu se vorŭ învoi a-şĭ face învĕţătorii lorŭ dependenţĭ de autorităţile civile.* Acum însĕ, după ce din partea unei confesiunĭ s'a făcutŭ moţiune în direcţiunea acésta, se crede, ḑice „Egyetértés“, că ministrulŭ va face paşĭ în direcţiunea acésta.— Avisŭ autorităţilorŭ şcolare confesionale!

***

Recolta în părţile Coprului (lângă Budatelecŭ) ni-se scrie, că până acum e fórte frumósă şi promiţĕtóre, cum de mulţĭ anĭ n'a mai fostŭ.

***

Aniversarea de 25 de anĭ a memorabilei lupte maritime dela *Lissa* a fostŭ sĕrbătorită în oraşulŭ Lissa cu mare solemnitate. S'a celebratŭ unŭ serviciu divinŭ.

***

Cursŭ pentru baterea potcóvelorŭ. Ministrulŭ ungarŭ de agricultură are intenţiunea ca sĕ înfiinţeze în anulŭ acesta mai multe cursurĭ temporale pentru baterea de potcóve. Mai întêiu se vorŭ înfiinţa astfelŭ de cursurĭ în Zala Egerszeg şi Szepsi-Sz.-György. Cursurile aceste, carĭ au de scopŭ de a instrua pe măestrii faurĭ şi pe calfele de faurŭ în potcovirea cailorŭ amĕsuratŭ sciinţei, constau în instrucţiunea teoretică şi în potcovirea practică a cailorŭ.

***

Pentru maghiarisarea Sêrbilorŭ a asemnatŭ ministrulŭ ungurescŭ de culte şi instrucţiune publică unŭ *ajutorŭ anualŭ* din visteria statului în *sumă de 5000 fl. pentru susţinerea unui „Kişdedovo“* în Taban (comitat. Somogy). — Aşa se întrebuinţéză la noi banii contribuabililorŭ!

***

Agio vamalŭ pe luna lui Augustŭ s'a stabilitŭ cu $16^1/_2\%$.

***

Furtună. Ni-se scrie, că la 19 Iulie n. c. s'a slobozitŭ asupra *Chiciudului de Câmpiă* o furtună mare, cum nu s'a mai pomenitŭ pe acolo de 15 anĭ încóce. Tóte fênurile au fostŭ bătucite la pămêntŭ, comunicaţia chiar şi numai dela o casă la altă devenise în primele óre după furtună aprópe imposibilă. Deşi grindină n'a căḑutŭ, pagubele însă suntŭ fórte marĭ.

***

Concertŭ împreunatŭ cu dansŭ, va arangia tinerîmea teologică din Beiuşŭ şi jurŭ Duminecă la 2 Augustŭ st. n. 1891 în sala „ospĕtăriei opidane“ din Beiuşŭ. Comitetulŭ arangiatorŭ: Simeonŭ Cornea, preşedinte. Georgiu Lupşia, controlorŭ. Georgiu Popŭ jun., casariu. Preţulŭ de întrare pentru persónă: 1 fl., pentru familiă 2 fl. Inceputulŭ la 7 óre séra. Ofertele au a se trimite la adresa d-lui casariu şi împreunŭ cu suprasolvirile se vorŭ chita pe calea publicităţii.

Programa: 1) „Motto“. 2) „Cuvêntŭ de deschidere“, rostitŭ de preşedintele Simeonŭ Cornea, cler. abs.; 3) a) „Serenada“. b) Crénga ruptă“ esecutate de cor. v. sub conducerea lui Georgiu Popŭ jun., cler. abs. 4) „Sila“, poesiă de C. Boliacŭ, declamată de Georgiu Popŭ jun., cler. abs. 5) „Doina doiniţă“, de Vorobchievicĭ, esecutată de cor. voc.; 6) „Necesitatea conservării obiceiurilorŭ religióse naţionale ale pop. rom.“, disertaţiă de Simeonŭ Cornea, cler. abs. 7) „Cisla“, de C. Porumbescu, esecutată de cor. voc.; 8) „Canţonetă“, monologŭ de V. Alexandri, predată de Georgiu Lupşa cleric. c. II.; 9) „Cântecŭ de primăvéră“, de C. Porumbescu, esecutat. de cor. voc.; 10) „Importanţa limbei materne la cultivarea unui poporŭ“, disertaţiă de A. Horvat cleric. c. II. 11) „Adio pădurei“, de Mendelsohn, esecutatŭ de cor. voc.

***

Ursĭ. In pădurea dela Kézdipolany (comitatulŭ Treiscaunelorŭ) nisce urşĭ au mâncatŭ mai multe vite şi oi.

Graz, 19 Iulie n. 1891.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans“.)

Domnule Redactorŭ! In afacerea „rĕspunsului“ lui Moldován 'mĭ permitŭ a mai grăi unŭ cuvêntŭ, pentru-că 'mĭ zace la inimă ca adevĕrulŭ sĕ ésă la ivélă.

Am fostŭ şi la profesorulŭ *Bidermann*; dênsulŭ încă a primitŭ susŭ „lăudatulŭ“ „válaszirat“, dér n'a rĕspunsŭ nimica; şi dênsulŭ voiesce a sta departe de polemicele nóstre şi n'are causă de a se dechiara nicĭ pro nicĭ contra. Totŭ asemenea şi profesorulŭ *Schuchardt*. Ca sĕ nu mi-se facă imputare, că luptându-mĕ pentru adevĕrŭ, vin însumĭ a spune unŭ neadevĕrŭ Vĕ rogŭ sĕ constatаţĭ, că profesorulŭ Vargha e presidentŭ la „*Circolo academico italiano*“ fiind-că scie bine italienesce şi ca atare delegatŭ din partea universităţii, de origine însĕ e, precum am auḑitŭ, ungurŭ. Cu acestea am ḑisŭ ultimulŭ cuvêntŭ în acéstă afacere. **Chioreanulŭ.**

Studenţii francesĭ către studenţii românĭ.

Comitetulŭ studenţilorŭ însărcinatŭ cu respândirea memoriului în cestiunea Românilorŭ din Transilvania şi Ungaria, a mai primitŭ douĕ rĕspunsurĭ, unulŭ din partea „*Uniunei studenţilorŭ*“ din Lille şi alŭ doilea din partea „*Asociaţiunei studenţilorŭ academicĭ din Dijon*“.

ţia de elŭ. Căruntulŭ lui capŭ îi era plecatŭ spre peptŭ şi pe trăsurile lui dure apăreau săgeţile durerii.

Ana era plecată spre sora ei, acoperindu-i faţa cu sărutărĭ; durerea îi era nemărginită. Ochii Evei sĕ mai deschiseră, când apoi zărì pe inspectorulŭ, pe care cu atâta încordare l'a doritŭ.

— „Am avutŭ trebuinţă sĕ mai vorbescŭ odată cu d-ta“, şoptì ea cu voce înăduşită. „Rĕmâi până se va sfîrşi totulŭ, acésta este ultima mea rugare, voescĭ?“

Aldenhofen făcŭ afirmativŭ cu capulŭ; ochii lui străluceau de lacrimĭ, când privia spre suferinda faţă, care cu încordare neesplicabilă îşĭ stăpânea durerile, ca sĕ nu întristeze pe ai sĕi. „Şi nu se scie, cine a făptuitŭ înfiorătóre crimă?“ întrebà elŭ.

— „Nu, asta o scie numai Dumneḑeu“, ḑise Ana mustrătorŭ. „Laptele stĕtea în foişorŭ, când am adusŭ pe miculŭ conte. „Singurŭ asesorulŭ era în apropiere când mĕ ocupam cu copilulŭ.“

— „Asesorulŭ e nevinovatŭ. şoptì Eva abia înţelegibilŭ. Ea făcŭ o mişcare cu mâna, chiămândŭ pe Aldenhofen. "Ruth?“ întrebà ea obosită.

— „Dênsa va fi soţia mea. Eu o iubescŭ peste mĕsură şi o voiu stima.“

O raḑă luminósă apărŭ în ochii ei şi apoi douĕ lacrimĭ se strecurară pe învineţita ei faţă.

— „Dumneḑeu sĕ te binecuvinte“, murmură ea încetŭ. „Salută pe Ruth!“

Cu o privire lungă îşĭ luà rĕmasŭ bunŭ dela Aldenhofen, căruia i-se deşteptà o presimţire depărtată, că aceste fete i-au fostŭ póte pentru elŭ mai multŭ de cum şĭ-a închipuitŭ vre-odată.

Tata şi sora se apropiară de patulŭ suferindei, ér Aldenhofen se retrase. Insĕ când sunà óra sacră, care numai odată se aude pentru fiă-care muritorŭ, din nou îlŭ atraseră lângă patŭ ochii muribundei şi elŭ fu martorulŭ acelui deprimătorŭ sărutŭ ce mórtea îlŭ depuse pe pleopele ei.

Lumina dimineţii îşĭ rĕvĕrsa raḑele sale asupre cadavrului Evei şi făcea sĕ se clatine frunḑele de iederă dela feréstă ce forma o ghirlandă de umbre în jurulŭ albului catafalcŭ! . . . . . .

* * *

Era în dub'ameḑa ḑilei următóre, când Ruth, urmată de Friedel, urcà scările de Pétră ale palatului Forestierului. Dênsa venia dela Dölling, unde se dusese de diminéţa îndată după reîntórcerea inspectorului cu d-na Blum. Confusia şi tristeţa erau la gradu supremŭ; judecătorĭ şi funcţionarĭ de statŭ veniseră, ca la faţa locului sĕ constate fapta. Vre-o câţiva curioşĭ din B. încă se asociară la cunoscuţii familiei lui Dölling; fiă-car evoia sĕ afla ceva. Contesa Georue şi d ra Schmidtorf încă trebuiră sĕ se înfăţişeze, la loculŭ unde miculŭ Evald zăcea încă în aceeaşĭ posiţiă pe sofa.

O şóptă de compătimire se strecurà prin şirulŭ celorŭ de faţă: „Unicu-i copilŭ şi ucigaşulŭ propriulŭ ei frate...“ Ruth auḑì esclamaret acésta şi numai decâtŭ stărui, ca Ana sĕ-i enareze decursulŭ întêmplării.

Intr'acestea sosise timpulŭ de plecare.

— „Eu rĕmânŭ“, ḑise Ruth.

— „Dér nu te potŭ lăsa singură.“

— „Eu însĕ nu mĕ ducŭ, căcĭ vréu sĕ sciu, cuteza-vorŭ sĕ condamne pe Helda!“ esclamà Ruth cu o privire aşa de tristă, încâtŭ pe Ana o pĕtrunse adêncŭ.

— „Dragă copilă, eu mĕ ducŭ — rĕmâi, décă nu se póte altcum,“ ḑise dama bĕtrână.

— „Vinŭ, îndată ce voiu afla resultatulŭ judecăţii“, ḑise Ruth seriósă.

Resultatulŭ în fine sĕ vĕḑŭ; elŭ fŭ sdrobitorŭ pentru asesorulŭ, aşa, că Ruth rĕmase înmărmurită de spaimă.

Helda a fostŭ condamnatŭ şi încă în aceeaşĭ ḑi avea sĕ fiă dusŭ în închisóre. Cei de faţă se împrăştiară; ei toţĭ grăbiau către casă spre a duce vestea mai departe.

Ruth trecŭ repede prin pădure, urmatŭ de Fridel, fără de-a se oprì unŭ singurŭ momentŭ. Urcà scările şi cu nerăbdare deschise uşa salonului verde, pe alŭ căruia pragŭ însĕ tresărì puternicŭ, trăgêndu-şĭ sémă de însemnătatea acestui paşŭ, ce o conduce în apartamentele lui. Aldenhofen stătea cu braţele deschise în mijloculŭ salonului. Elŭ o aştepta aicĭ.

— „Scii tu Lothar... Sci tu?“

Elŭ făcŭ din capŭ; era fórte palidŭ şi ochii îi străluciau.

— „Scii tu ce trebue se facŭ eu acuma?“

Elŭ aruncà o privire confusă asupra

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lille, 17 Aprilie 1891.

Scumpulŭ nostru camaradŭ,

Amŭ primitŭ exemplarele memoriului, pe carĭ ni le-aţĭ trimisŭ.

Comitetulŭ le-a pusŭ imediatŭ în citire şi membrii Uniunei au luatŭ cunoscinţă de dênsele cu unŭ interesŭ dintre cele mai vii.

Asociaţiunea nóstră, în acéstă scrisóre, care póte sĕ trécă ca oficială, vĕ asigură, că noi scimŭ stima fórte bine pe aceia, carĭ luptă în numele convincţiunilorŭ sincere; adăugemŭ chiar, că noi avemŭ pe inimă o rană, care e departe de a fi cicatrisată şi că astfelŭ noi suntemŭ multŭ mai aprópe decâtŭ alţii de a fraternisa cu voi, deórece două provincii francese îndură tóte turmentele, ceea-ce amŭ puté numi cu o vorbă barbară, în raportŭ tocmai cu procedeulŭ: desnaţionalisarea.

Voi numiţĭ Francia sora mai mare a României; fiţĭ asiguraţĭ, ca ea nu va rĕmâné indiferentă la noutăţile care-i vorŭ veni de acolo de josŭ, dela sora sa mai mică, dela amica sa.

Vĕ mulţămimŭ pentru încrederea ce ne-aţĭ doveditŭ, şi vĕ rugămŭ, domnule preşedinte sĕ fiţĭ interpretulŭ studenţilorŭ din Lille pe lângă camaraḑii din Bucurescĭ.

Secretarŭ-generalŭ, **Bailly.**

*

Dijon, 7 Maiu 1891.

Scumpilorŭ camaraḑĭ şi fraţĭ,

Căldurosulŭ apelŭ, pe care l'au adresatŭ studenţii României fraţilorŭ lorŭ din Franţa a găsitŭ unŭ ecou în inimile mişcate ale studenţilorŭ din Dijon.

Starea de inferioritate, în care Maghiarii punŭ pe Românĭ şi, *pretenţiunea lorŭ brutală* de a unifica rasele prin forţă, suntŭ, în acestŭ secolŭ de progresŭ şi de libertate, unŭ actŭ de tirăniă, care trebue sĕ excite reprobaţiune în tóte inimele generóse.

Asociaţiunea studenţilorŭ prin vocea comitetului sĕu vĕ asigură de tótă simpatia membrilorŭ sĕi.

Ea nu va uita nobila conduită a Românilorŭ, suntŭ acum 20 anĭ, în cursulŭ anului teribilŭ, când Franţa, ca şi juna sa soră, se sbătea sub mâna de ferŭ a celui mai forte.

Fiţĭ convinşĭ, că devisa nóstră libertate, egalitate, fraternitate, va fi practicată de noi câtŭ numai va sta în puterea nóstră.

Sprijinulŭ nostru moralŭ nu va lipsi nicĭ-odată fraţilorŭ noştri Românĭ, cărora noi le dorimŭ din tótă inima nóstră realisarea patrioticei lorŭ dorinţe.

Salutare şi fraternitate

Comitetulŭ Asociaţiunii studenţilorŭ din Dijon.

Cestiunea Evreilorŭ în România.

N. Ceaur Aslan continuând:

Voiu trece acum la Israiliţii din ţéra nóstră. Situaţiunea devine aicĭ atâtŭ de anormală, încâtŭ cu cea mai adêncă întristare vomŭ fi nevoiţi sĕ constatămŭ marea culpabilitate ce ni se póte imputa din faptulŭ neesplicabilei nepăsărĭ, ce până astăḑĭ am arătatŭ, faţă cu imensulŭ periculŭ la care amŭ expusŭ naţionalitatea română.

Voiu lăsa sĕ vorbéscă cifrele, ce în sumbra lorŭ elocenţă ne vorŭ spune mai multŭ decâtŭ ne va puté vreodată spune elocenţa cea mai convingĕtóre!

Domnilorŭ, étă cifre şi vĕ previnŭ, că în acéstă privire, nu póte fi vorba decâtŭ de cifre aproximative; căcĭ cine póte cunósce în vre-o ţéră, numĕrulŭ esactŭ alŭ unorŭ individĭ carĭ necontenitŭ se strecóră se mută şi strămută şi au din tradiţiunĭ, orórea numĕrului?

Germania: Germania întrégă nu posede decâtŭ 600.000 Evrei, aşa că la 80 vine unŭ Evreu.

Anglia, acea pudică şi umanitară, Anglia nu posede decâtŭ 46,000 Evrei şi prin urmare unŭ Evreu la 760 locuitorĭ Englesĭ.

Cu tóte acestea vĕ aduceţĭ sperŭ, încă aminte câtă larmă, ce întinsă mişcare se produse când fŭ mai deunăḑi vorba de a mai primi în sînulŭ ei o sumă de Evrei, isgoniţĭ din Rusia; nu numai ei se refusară de a-i primi pe teritoriulŭ propriu ḑisŭ englesŭ, dér ea chiar se opuse a-le da ospitalitate chiar şi pe vasta întindere a colosalelorŭ ei colonii!

Umanitate, principii moderne, câtŭ poftiţĭ . . . . . din gură şi în spinarea altora, er când e vorba! . . . .

Franţa posede 50.000 Evrei; adecă unŭ Evreu la pentru 750 Francesĭ.

România, fericită, barbara Românią posede peste 400.000 Evrei; în raportŭ cu întréga ţéră, esistă unŭ Evreu la 13 Românĭ!

De-i vomŭ lua, în raportŭ cu populaţiunea numai a Moldovei, apoi avem unŭ Evreu la 5 Românĭ!

De i vomŭ lua pe oraşele, reşedinţa de districte, apoi acolo peste totŭ loculŭ ei suntŭ marea, marea majoritate!!

Mai deunăḑĭ s'a făcutŭ unŭ recensĕmêntŭ la *Fălticenĭ* şi s'au constatatŭ 8000 locuitorĭ; ei bine din aceştia 5200 suntŭ Evrei şi numai 2800 suntŭ creştinĭ de tóte naţionalităţile!

Dér sĕ mergemŭ mai departe. Avemŭ în Moldova, precum sciţĭ, 13 oraşe de reşedinţă. Ce însemnéză unŭ oraşŭ într'unŭ Statŭ? însemnéză viéţă, comerciulŭ, mişcarea economică şi intelectuală, pentru localităţile respective; oraşele dau impulsiunea vitalităţei în o ţéră.

Ei bine, nu vĕ gândiţĭ la acestŭ faptŭ îngrozitorŭ, că tóte aceste centrurĭ ale nóstre suntŭ aḑĭ în mâna Evreilorŭ? Că din aceste centrurĭ se esaléză atmosfera de care trăeşce restulŭ ţĕrii şi mai alesŭ populaţiunea rurală!

La ce ne putemŭ aştepta, la ceea ce amŭ ajunsŭ, nu aveţĭ decâtŭ sĕ cutreeraţĭ acele localităţĭ şi sĕ vedeţĭ câtŭ de josŭ a picatŭ nivelulŭ intelectualŭ şi moralŭ, graţiă miasmelorŭ ce se ridicŭ din intruisiunea acelorŭ străinĭ, pe la vetrele populaţiunei nóstre! Mai este óre posibilŭ, sĕ suferimŭ o asemenea stare de lucrurĭ fără a ne împinge noi înşine spre abisulŭ ce v'am semnalatŭ? fără a lăsa sĕ se verse ḑilnicŭ otravă la rădăcinile însuşĭ ale arborului nostru naţionalŭ?!

Sĕ fi deja ajunsŭ, Domnii mei, la acea stare de complectă paralisiă încâtŭ nicĭ se mai simţimŭ rĕulŭ şi sĕ trăimŭ în elŭ ca în elementulŭ nostru, cum ḑicea multŭ regretatulŭ nostru poetŭ?!

La Botoşanĭ suntŭ 50.000 locuitorĭ din care 38.000 Evrei şi numai 12.000 Românĭ, suntŭ 12 bisericĭ creştine şi 72 de sinagoge!...

Acéstă stare de lucrurĭ constitue unŭ întregŭ pericolŭ naţionalŭ; Moldova este în o grea cumpănă; populaţiunea din Moldova este ameninţată în esistenţa ei vĕ rogŭ d-lorŭ sĕ nu stămŭ unŭ momentŭ pe gândurĭ şi sĕ alergămŭ în ajutorulŭ ei! (Aplause.)

Dér, domnilorŭ, sĕ nu uitămŭ şi unŭ altŭ periculŭ; căcĭ, din nefericire, în Moldova, unde vomŭ pune piciorulŭ, dureróse surprinderĭ ne aştéptă!

Fruntăriile nóstre cele mai espuse, nordulŭ Moldovei e încunjuratŭ de unŭ cordonŭ de Evrei. Din jurŭ împrejurŭ şi până adêncŭ în inima ţĕrei, nu este satŭ, nu este têrguşorŭ, micŭ sĕu mare, nu este de aprópe imobilŭ care sĕ nu fiă în mânile lorŭ!

Apoi, domnii mei, când naţiunile marĭ nu negligă nimicŭ pentru a sporĭ şi întări elementulŭ autohtonŭ, tocmai la punctele pe unde contactulŭ şi lupta cu inamiculŭ suntŭ certe, ce felŭ de îngrijire arătămŭ noi óre pentru sórtea nóstră, când tocmai acele puncte le lăsămŭ în mâna străinilorŭ fără căpĕtâiu, fără nicĭ o legătură, nicĭ de sânge, nicĭ de simţĕmênt cu solulŭ, unde sângele copiilorŭ noştri are, la unŭ momentŭ datŭ, se curgă în şiróie! (Aplause.)

Étă ce ḑicea Napoleonŭ celŭ mare, vorbindŭ de Evreii din Alsaţia şi Lotaringia, două departamente din puternica Franţă: In 1806, în o şedinţă a cosiliului de Statŭ, presidată de marele Imperatorŭ, *Napoleonŭ*, luandŭ cuvêntulŭ acesta ḑise următórele:

„Trebue sĕ intervenimŭ cu legea „acolo unde prosperitatea generală (sĕ nu uitaţĭ că nu e vorba de câtŭ de 2 departamente, ér nu de o jumĕtate de ţéră, precum este casulŭ cu Moldova) „este în pericolŭ; *guvernulŭ nu póte privi „cu nepăsare* cum o naţiune degradată a „pusŭ mâna pe două departamente în „Franţa. *Evreii trebue trataţĭ ca unŭ po „porŭ deosebitŭ*, ér nu ca o sectă reli „giósă. Evreii suntŭ spoliatorii timpuri„lor moderne, adevĕrate cărdurĭ de Cióră „Trebue trataţĭ prin legĭ escepţionale, „ér nu prin legĭ civile. *Ar fi periculosŭ „de a lăsa cheile Franciei în mâna unorŭ „ómenĭ, carĭ nu au simţĕmêntulŭ iubirei „de patriă!* cu precepte filosofice nu veţĭ „schimba pe Evreĭ, legĭ escepţionale „suntŭ necesare. Trebue interḑisŭ comer„ciulŭ Evreilorŭ, fiind-că facŭ abusurĭ „cu elŭ, întocmai precum se interḑice „unui juvaergiu lucrulŭ *când falsifică „aurulŭ.*

Vĕ rogŭ Domnilorŭ, sĕ-mĭ permiteţĭ sĕ vĕ mai citezŭ şi opiniunea ilustrului mareşalŭ *Moltke*; în o scriere a sa asupra Poloniei din 1832, găsimŭ următórele:

„Cu tótă împrăştiarea lorŭ, Evreii „suntŭ strînşŭ legaţĭ; ei suntŭ conduşĭ „spre unŭ ţelŭ comunŭ, după tóte regu„lele, de către superiorĭ necunoscuţĭ. „Respingêndŭ tóte încercările guverne„lorŭ, de a-i naţionalisa, Evreii formézĕ „*unŭ statŭ în statŭ şi au devenitŭ în Po„lonia o adêncă şi încă nicĭ astăḑĭ închisă „rana a acestei ţĕrĭ!*

Şi mai departe:

„Asfelŭ în resbelulŭ de la 1812, ei „au formatŭ *spioniĭ* pentru ambele părţĭ, „*trădândŭ pe amêndoue.*"

Étă Domnilorŭ ce ne aştéptă la fruntăriile nóstre, unde judeţele întregĭ suntŭ cu desĕvîrşire în mâna lorŭ!

(Va urma.)

Literatură.

A apărutŭ:

Tratatulŭ bólelorŭ acute-infectătóre cu privire la istoriculŭ şi la descrierea lorŭ specială, la vindecarea principală şi sistematică, conformŭ sciinţei şi invenţiunilorŭ mai recente, cu medicamente aprobate parte de casă, parte de farmacią, în adausŭ cu recepte numĕróse, cu regule de precauţiune şi cu dietetică, descrisŭ pentru poporulŭ şi cărturarii românĭ de *Simeonŭ Stoica*, magistru în chirurgią şi veterinarŭ, medicŭ cercualŭ alŭ Rodnei din comitatulŭ Bistriţa-Năsăudŭ. Membru pe viéţă alŭ asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ. Proprietatea autorului. Tipariulŭ lui W Krafft din Sibiiu 1891 Formatŭ 8⁰ mare cu 167 paginĭ. Preţulŭ 1 fl.

Cununiă. D-lŭ *Ioanŭ Niţu Popŭ* cand. de profesorŭ şi D-ra *Rosalia Mureşianŭ* îşĭ vorŭ serba cununia la 9 Augustŭ n. órele 4 p. m. în biserica română gr. cat. din Buduşu. — Sincerile nóstre felicitărĭ!

Telegramele „Gaz. Trans."

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta.)

Budapesta, 21 Iulie. Ḑiarului „München Allgm. Ztg." i-se anunţă din Paris din cercurĭ bine informate, că votulŭ camerei din şedinţa de joi a făcutŭ o impresiune, ca şi când s'ar fi dispusŭ mobilisarea. Atmosfera continuă a fi înăbuşitóre. Atâtŭ poporulŭ câtŭ şi deputaţii suntŭ netăgăduitŭ în gradŭ mare iritaţĭ.

Belgrad 21 Iulie. Mâne la 8 óre diminéţa regele Alexandru plécă în Rusia.

Viena, 21 Iulie Privatierulŭ Schwarz în etate de 69 de anĭ, a împuşcatŭ de două orĭ asupra soţiei sale, care a fostŭ rănită de mórte, apoi încercà sĕ se sinucidă trăgêndu-şĭ unŭ glonţŭ în capŭ.

DIVERSE.

Cea mai tare femeiă a fostŭ fără îndoélă americana Estelle Austin, care în circulŭ Beanum şi-a arătatŭ la diverse ocasiunĭ puterea ei herculană şi care a rĕposatŭ ḑilele acestea în Worcester în etate de 45 de anĭ. Incă în vêrsta de 17 anĭ, ea avea o putere extra-ordinară. La representaţii, ea lua pe umerĭ câte-o ţévă de tunŭ în greutate de 400 de funţĭ şi la ambele marginĭ ale ţevei stĕtea câte-unŭ omŭ mare. Mai era apoi şi escelentă călăréţă. Greutatea ei era de 250 de funţĭ, înălţimea de 5 urme şi 10 policarĭ. A fostŭ măritată după unŭ bărbatŭ, despre care se ḑicea, că are „statură de fierŭ". Copii n'a avutŭ.

Plóie de cernélă. S'a vorbitŭ adesea de aşa ḑisele ploi de sânge, carĭ se datorescŭ presenţei unorŭ ciupercĭ colorate în aerŭ. Fenomenulŭ cunoscutŭ sub numele de plóie de cernélă, a fostŭ observatŭ în luna lui Noembre 1889 la Angers (dep. Maine-et-Loire) Franţa, de D. M. I. Guélin, directorulŭ observatorului meteorologicŭ în următórele circumstanţe: D. Guélin sosi la observatorŭ in diminéţa ḑilei de 8 Noemvre pe o céţă désă, pe care unŭ vêntŭ slabŭ dela Nordŭ Nordŭ—Vestŭ nu putŭ sĕ o risipéscă, când zări pe arborĭ şi pe instrumente nisce pete negre, încă umede, sĕmĕnândŭ cu picăturĭ de plóie destulŭ de dese, tarĭ şi de culóre perfectŭ négră. Spaţiulŭ udatŭ de acéstă plóiă avea o lungime de 4 la 5 metri, şi ocupa Jardin des Plantes, unde se afla observatorulŭ pe o lungime de 2000 metri, de şi acéstă plóie trebue sĕ fi avutŭ o întindere multŭ mai mare. După o analisă minuţióşă D. Guélin împreună cu colegii sĕi recunoscură, că fenomenulŭ se datora presenţei substanţei negre de fumŭ topitŭ în vaporii apoşĭ ai ceţei şi acésta cu atâtŭ mai precisŭ, cu câtŭ vêntulŭ veni dela Nordŭ—Nordŭ—Vestŭ, unde se află uzină de gazŭ. La finele lui Noemvrie, adecă după trei sĕptĕmânĭ, aceste petre negre nu dispăruseră încă.

Necrologŭ. Elena Tordăşianu n. Raţiu, soţia d-lui Al. Tordăşianu, protopresbiterŭ gr. or. în Alba Iulia, a rĕposatŭ la 6 (18) Iulie c. în anulŭ alŭ 53 alŭ etăţii. O deplânge întristatulŭ soţŭ împreună cu surorile rĕposatei Raveca Popescu şi Ana Patiţia, D. Raţŭ ca frate, vĕd. Terezia Raţŭ, Rubinŭ Patiţia advocatŭ, şi Mina Raţŭ n. Balaşŭ ca cumnatŭ şi cumnate.

Fiă-i ţĕrîna uşóră!

Proprietarŭ:
Dr. Aurelŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ
Gregoriu Maiorŭ.

---

ei, apoi îşĭ plecà capulŭ îngreunatŭ, ca şi când şi ar subscrie sentinţa morţii.

— „Iţĭ mulţămescŭ... Da, îţĭ mulţămescŭ!"

Apoi urmă o tăcere momentală; numai sĕlbatice palpitărĭ ale unei inimĭ sdrobite de durere sĕ mai auḑiau. Acum isbucni elŭ, ambiţiosulŭ bărbatŭ, şi adêncŭ suspinândŭ se aruncà pe unŭ scaunŭ acoperindu-şĭ faţa cu mânile.

Intr'unŭ târḑiu, Ruth întrerupse tăcerea şi se aruncà înaintea lui.

— „Rĕmasŭ bunŭ, Lothar!" ḑise ea cu voce înecată.

— „Nu este altă cale. Trebue sĕ se întêmple"...

— „Nu este altă cale"... Eu trebue sĕ mergŭ la elŭ.

— „Şi de va fi judecatŭ..., atuncĭ?" — O teribilă luptă sufletéscă îi înecà vocea.

— „Atuncĭ voiu rĕmâné a lui, pentru-că eu îi voiu fi singurulŭ raḑimŭ, singura-i mângăere şi nimicŭ nu trebue sĕ mĕ reţină, peutru a-mĭ împlini datorinţa!"

— „Tu eştĭ tare, copilă — mai tare decâtŭ mine! Eu mĕ uitŭ la tine, spre a-mĭ dobêndi tăria pentru viéţa singuratică, în care rĕmânêndŭ de aci încolo mĕ voiu dedica lui Dumneḑeu. Tu trebue sĕ sci, Ruth, că astfelŭ şi nu altcum trebuia sĕ tracteze femeia aceia, căreia Lothar Aldenhofen i-s'ar fi consacratŭ! Şi deşi renunţarea ascunde mii de ghimpĭ în sine, — dênsa totuşĭ mĕ face mândru şi voiu fi credinciosŭ ţie în tóte ḑilele vieţei mele. Anii juneţii mi-i-a amărîtŭ o femeiă cochetă, şi totŭ aşa a trebuitŭ sĕ sufere şi închipuirea ce mi-o formasem despre viéţă. De altă parte însĕ până la grópă îmĭ strălucesce cea mai frumósă stea, ce a luminatŭ vre-odată unui bărbatŭ. Eu îţĭ mulţămescŭ, Ruth, pentru totŭ ce tu mi-ai datŭ şi pentru durerea, ce mĕ va tortura până la mórte, însĕ-'mĭ va îndulci cugetulŭ, că o suportŭ pentru tine, căcĭ într'adevĕrŭ tu o meriţĭ."

Aldehofen se sculà îşĭ ridicà capulŭ însĕ ochii lui scânteiau unŭ picurŭ, ce strălucea ca unŭ diamantŭ. „Acuma du-te!" ḑise elŭ linŭ.

Şi dênsa se duse. Eşindŭ din casă piciórele-i tremurau ca şi cum i-ar denega serviciulŭ, dér în fine Ruth totuşĭ se duse.....

(Va urma.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 20 Iulie a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	105 15
Renta de hârtiă 5%	102 20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	117.—
dto argintŭ	99.35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	113 25
Bonurĭ rurale ungare	2 —
Bonurĭ croato-slavone	104.7
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	142 25
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	131 24
Renta de argintŭ austriacă	92.60
Renta de hârtiă austriacă	92 70
Renta de aurŭ austriacă	111 40
Losurĭ din 1860	139.25
Acțiunile băncei austro-ungare	102 .—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	41.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr	29 .50
Galbenĭ împĕrătescĭ	.56
Napoleon-d'orĭ	9.34½
Mărcĭ 100 imp. germane	57 75
Londra 10 Livres sterlinge	117 10

Nr 2945—1891 629,2—2

PUBLICAȚIUNE

referitóre la următórele statoriri de dărĭ.

In puterea §§. 16 și 18 ai art. de lege XLIV din 1883 se aduce la cunoscința generală, cumcă conspectele pentru mĕsurarea dărei trimise subscrisului oficiu din partea direcțiunei finanțiare și anume:

1. Conspectulŭ pentru repartițiunea dărei de pămêntŭ, cuprindêndŭ toțĭ posesorii de pămêntŭ;
2. Conspectele mĕsurărei dărei după chiriă și classele de case;
3. Conspectele mĕsurărei dărei de agonisitŭ de classa I și II, conținêndŭ darea servitorilorŭ supușĭ dărei, darea calfelorŭ, darea meseriașilorŭ fără calfe, darea diurniștilorŭ etc. precum și darea posesorilorŭ de case, de pămêntŭ și a capitaliștilorŭ de a II clasă;
4. Conspectele mĕsurărei dărei de agonisitŭ de a IV clasă, conținêndŭ funcționarĭ cu salarŭ anualŭ séu acei individĭ cu plată, mai departe funcționarii și servitorii de statŭ, acei municipalĭ, comunalĭ și privațĭ cu gratificațiunĭ, cu pensiunĭ etc.
5. Conspectele de mĕsurare alŭ aruncului asupra dărei generale de veniŭ după darea de casă și de pămêntŭ;
6. Conspectele de mĕsurare conținêndŭ partidele supuse solvirei dărei după cametele de capitale și după rente—se află la subscrisulŭ oficiu în decursulŭ a 8 ḑile i. e. din *20 Iulie până inclusive 27 Iulie 1891* înainte de prândŭ dela 8—12 óre și după prândŭ dela 3—5 óre spre examinare din partea fiecărui.

In contra quotelorŭ de dare defipte în aceste conspecte se potŭ ascerne magistratului orășenescŭ recursele, adresate comitetului administrativŭ, și anume:

1. Acei supușĭ dărei, carĭ au fostŭ deja în anulŭ trecutŭ dăjduițĭ cu o specie din dările amintite în decursŭ de 15 ḑile i. e. până inclusive 4 Augustŭ a. c.
2. Acei, carĭ se dăjduescŭ cu una din amintitele specii de dare pentru prima óră în anulŭ 1891. în decursŭ de 15 ḑile. începêndŭ cu ḑiua inducerei dărei în libelulŭ pentru solvirea dărei. Recursele, ascernute după espirarea acestorŭ termine se respingŭ ca întârziate.

In fine se provóca toțĭ dăjdierii ca spre scopulŭ prescrierei amintitelorŭ dărĭ, sĕ'șĭ aștérnă fără întârḑiare subscrisului oficiu libelele de dare pro 1891.

Brașovŭ, în 13 Iulie 1891.

Oficiulŭ orășenescŭ de dare.

Serviciulŭ de studii și construcțiunĭ: căi ferate șosele și podurĭ alŭ ministerului lucrărilorŭ publice din România face cunoscutŭ, că are necesitate de

Ingineri

eșițĭ cu diplome séu certificate din unele din școlele technice: Viena, Berlinŭ, Parisŭ, Bruxelles, Gand, Zürich etc. și sĕ fiă de naționalitate Românĭ séu celŭ puținŭ sĕ cunóscă limba română.

Amatorii de a fi angagiațĭ pe unulŭ, doi séu mai mulțĭ anĭ, suntŭ rugațĭ a trimite serviciului în Bucurescĭ, Strada Minerva nr. 16 propunerile cu o copiă legală după diplomă séu certificate, cu indicațiunea naționalității, etății, timpului servitŭ și anume la ce lucrărĭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	2.05	5.50	9.15
Szolnok	11.38	4 10	9 22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea mare	3 53	7.06	1 50	2 12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö Telegd	4.39	7.43	3 03	2.49
Rev	5 22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8 51	4.29	
Ciucia	6.31	9 07	4.55	4 21
Huedin	7.12	9.37	5 34	4.55
Stana	7 29		5 51	
Aghiriș	7.49		6 12	
Ghirbău	8 01		6.25	
Nădășel	8 14		6.39	5.47
Clușiu	8 29	10.37	6.56	6.—
	8 46	11 10	8 20	6 18
Apahida	9.03	11.28	8 45	6.34
Ghiriș	10.12	12.38	10.21	7 34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8 22
Teiușŭ	11.45	2.13	12.18	8 38
	12 13		12 58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Mica sasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51		2 48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Medișŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabetopole	3.04		4.07	10 28
Sighișóra	3 46		5.09	11.04
Hașfalĕu	4.02		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7 23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12 58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7 17		9 18	1.35
Brașovŭ	8.—		10.05	2.09
		12.20		2 19
Timișŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3 31
Bucurescĭ		8.50		9 30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5.57	
Brașovŭ	2.18	4.20	6 58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiușŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4 28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4 45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45	6.08	4 53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădășelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghirbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6 11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10 06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.04	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.07	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1 40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9 50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	7.02	5 46
Glogovațŭ	4.42		5 57
Gyorok	5.03		6.19
Paulișŭ	5.14		6.30
Radna Lipova	5.32	7.48	6.48
Conop	5 56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58	8 51	8.07
Zamŭ	7.26	9 10	8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08	9.34	9.13
Branicica	8.26		9 29
Deva	8.52	10.—	9 53
Simeria (Piski)	10.38	10.18	10 19
Orăștia	11.04	10.37	10.50
Sibotŭ	11.24		11.16
Vinț. de josŭ	11.48		11.44
Alba Iulia	12.22	11.18	12.06
Teiușŭ	12.49	11.40	12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	2 30	3.37	1.39
Alba Iulia	3.11	4.—	2 19
Vinț de josŭ	3.30		2 36
Sibotŭ	3 53		3 03
Orăștia	4 16	4.41	3.30
Simeria (Piski)	5.43	5.06	4 17
Deva	5 59	5.18	4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.79	5 45	5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7 28	6.08	5 53
Soborșinŭ	8.03	6 34	6 24
Bêrzava	8 54		7.02
Conopŭ	9.10	7.11	7.17
Radna Lipova	9 44	7.31	7 46
Paulișŭ	9.58		7.57
Gyorok	10 11		8 08
Glogovațŭ	10 34		8 30
Aradŭ	10.46	8 14	8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.27	2.21
Budapesta	7 20	1 25	5.50
Viena	6 05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10 50	6.20
Banița	6 41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	9 36	1.54	8 25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8 42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6 20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2 46	6.40
Aradŭ	8.03	3 50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9 30	2.30	8 50
Ghirișŭ	5.10	9 50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.30	11 25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8 15	3.15
Sighișóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5 50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10 47	7.10
Șeica mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4 15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12 38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9 23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4 34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5 25	11.09
Șeica mare	9 05	5 55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3 27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5 35		5.36
Regh.-săs.	7 10		7 15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8 —	8.15
Oșorheiu		9 35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6 58	7.41	12.06
Cucerdea	7 47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4 46	2.32	7 22
Cerna	5 11	3 —	7 50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Brașov—Zêrnescĭ

Brașov	5.45	4 55
Zêrnescĭ	7.26	6 36

Zêrnescĭ—Brașov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Brașov	8.24	9.44

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Mureșŭ Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelicŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budtelicŭ	4.15
Mureșŭ-Ludoșŭ	7.21

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ

BCU Cluj / Central University Library Cluj